

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stedelijk Gymnasium Nijmegen vwo

Excellentieprofiel

Wij stimuleren leerlingen om verder te
kijken, meer te kiezen en zich breder te
ontplooien.

Juryrapport Excellente Scholen 2018

Datum vaststelling: 1 januari 2019

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Procedure	4
3.	Conclusie	5
4.	Bevindingen onderzoek excellentieprofiel	6

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

Het excellentieprofiel – datgene waar de school in uitblinkt – staat in het beoordelen van excellentie centraal. De onafhankelijke jury kijkt primair hier naar. De school benoemt op welk gebied zij excellent is en de jury verifieert of het genoemde excellentieprofiel goed wordt uitgevoerd, herkenbaar is en doorwerkt in de gehele organisatie en of het past binnen de visie van de school.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de volgende onderdelen:

- helderheid en relevantie;
- doelen;
- aanpak;
- resultaten;
- evaluatie, borging en duurzaamheid;
- ontwikkeling;
- externe gerichtheid en externe erkenning.

Leeswijzer rapport

In het eerste deel van dit rapport staat een beschrijving van de procedure Excellente Scholen. De focus in het juryrapport ligt op de beoordeling van het excellentieprofiel van de school door de onafhankelijke jury. Daarom start het tweede deel van het rapport met een samenvatting van de bevindingen en de conclusie van de jury, waarin is opgenomen of de school het predicaat toekomt. Het laatste deel van het rapport geeft het excellentieprofiel in onderdelen weer, zoals door de school beschreven in het aanmeldingsformulier – de tekst is integraal overgenomen. De jury geeft haar bevindingen per onderdeel van het kader dat zij hanteert voor de beoordeling van het excellentieprofiel.

2. Procedure

Stedelijk Gymnasium Nijmegen, vwo, heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2018. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Onderzoek door inspectie

De waardering Goed van de inspectie, volgens het Onderzoekskader 2017, is voorwaardelijk voor deelname aan het traject. Aangemelde scholen die nog niet de waardering Goed van de inspectie toegekend hebben gekregen, krijgen een onderzoek naar Goed. Scholen die Goed worden bevonden naar aanleiding van onderzoek door de inspectie worden toegelaten tot het traject.

Fase 3 Dialoog

De dialoog is een startgesprek tussen twee juryleden Excellente Scholen en een kandidaat Excellente school over het excellentieprofiel. De jury verstrekt naar aanleiding van het startgesprek aandachtspunten aan de school voor het jurybezoek.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de jury bezoeken een kandidaat Excellente school. Tijdens het jurybezoek staat het excellentieprofiel centraal. Daarnaast concentreert de jury zich specifiek op de aandachtspunten die zij aan de school heeft verstrekt tijdens het startgesprek.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na het jurybezoek stelt de jury een rapport op. Per onderdeel van het kader dat de jury hanteert voor de beoordeling van het excellentieprofiel geeft ze haar bevindingen. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is na ontvangst drie jaar geldig. De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

3. Conclusie

De jury is van oordeel dat Stedelijk Gymnasium Nijmegen het predicaat Excellente School 2018 voor de afdeling vwo toekomt.

De jury is onder de indruk van de keuzes die de leerlingen kunnen maken, van de uitdagingen die de leerlingen worden geboden en van het positieve klimaat van het Stedelijk Gymnasium Nijmegen dat als voorbeeld kan dienen voor andere scholen.

Excellentieprofiel is helder en relevant

De essentie van het excellentieprofiel is 'streven naar optimale keuzes en uitdaging voor leerlingen die daar voor open staan' met de toevoeging dat het niet dwingend is.

De jury is onder de indruk van een aantal kenmerken van het excellentieprofiel zoals uitdagen, stimuleren, groot onderwijsaanbod, verbredingsmogelijkheden, keuzemogelijkheden, specialistische leerlingbegeleiding, veilig schoolklimaat en versterkt talenonderwijs.

Doelen excellentieprofiel

De jury constateert dat de doelen meer als activiteiten geformuleerd zijn, waardoor het mogelijk niet helder is wat de school concreet wil bereiken met het excellentieprofiel. In het gesprek met de schoolleiding heeft de jury de aanbeveling gedaan om de doelen concreter en gericht te formuleren.

Positief klimaat

Er heerst rust in de school ondanks de grote bedrijvigheid. Leerlingen kennen elkaar, er heerst een positief klimaat in de school. Leerlingen vertellen enthousiast over wat er allemaal mogelijk is binnen de school. Waar de jury naar binnen liep, voelde de sfeer goed aan.

4. Bevindingen onderzoek excellentieprofiel

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Voortgezet onderwijs
Naam school	Stedelijk Gymnasium Nijmegen
Brin	20CI 00
Plaats	6511 AS Nijmegen
Bestuur	Stichting Alliantie Voortgezet Onderwijs van Nijmegen

Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

De onderbouwing die de school (of schoolsoort) bij de aanmelding als kandidaat Excellente school gaf, luidt als volgt.

De leeropbrengsten die we met onze leerlingen behalen zijn in schooljaar 2016/2017 stabiel gebleven in vergelijking met de resultaten in het schooljaar daarvoor. Onze gemiddelde doorstroomcijfers onder- en bovenbouw en gemiddelde centraal-examencijfers lagen opnieuw boven het gemiddelde van de zelfstandige gymnasia. Onze inzet om voor leerlingen die meer aankunnen dan gemiddeld een gevarieerd en uitdagend onderwijsaanbod te organiseren hebben we versterkt. Ons nieuwe verdiepende vak natuurkunde-plus is positief geëvalueerd en zetten we voort. Hetzelfde geldt voor onze deelname aan het Pre-University College (PUC) of Science en van het PUC of Society aan de Radboud Universiteit. In de onderbouw is een leerlijn Breinleren opgezet en sinds schooljaar 2014/2015 werken we met een professionele leergemeenschap didactiek en ICT. Om ons excellentiebeleid verder vorm te geven participeren we in het Honours Programma voor Gymnasia (HPG). Verder zijn we in schooljaar 2016/2017 gestart met ons tussenjaar Intermezzo, gericht op potentieel getalenteerde leerlingen van de basisschool die zijn uitgeleerd op hun school, maar nog niet klaar zijn voor de overstap naar het voortgezet onderwijs.

De resultaten van ons stimuleringsbeleid zijn onder andere zichtbaar geworden in excellente prestaties van onze leerlingen bij vrijwel alle bekende (inter)nationale olympiades. Zo behaalden onze leerlingen in de afgelopen jaren prijzen bij de International Junior Science Olympiad (IJSO), European Union Science Olympiad (EUSO), olympiades wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, informatica, filosofie, taalkunde, Duits en klassieke talen en bij (inter)nationale debatwedstrijden. Wij hebben viermaal op rij het predicaat Excellente School verworven en willen ons excellentiebeleid in de komende jaren met kracht voortzetten en laten toetsen of wij opnieuw in aanmerking komen voor de daarbij horende landelijke erkenning.

Excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en relevant excellentieprofiel.

Toelichting excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van onze school is zichtbaar in onze specifieke ervaring in het uitdagen en stimuleren van heel slimme leerlingen, het grote onderwijsaanbod, de verbredingsmogelijkheden, de specialistische leerlingbegeleiding, de keuzemogelijkheden (extra vakken en de F-kaart bijvoorbeeld), het schoolklimaat, het hoge niveau van de docenten (> 95 procent eerstegraads), de specialistische kennis (bijvoorbeeld ECHA-gediplomeerden), het versterkte talenonderwijs, onze drang om ons verder te ontwikkelen en de blik die naar buiten gericht is.

De school bereidt de leerlingen voor op wetenschappelijk onderwijs. Ongeveer 95 procent van de leerlingen kiest voor een universitaire studie in binnen- of buitenland. De school biedt aan haar bijzondere populatie met gewone vwo-leerlingen, meer- en hoogbegaafden een uitgebreid vakkenaanbod en speciaal aanbod om ervoor te zorgen dat iedere leerling voldoende uitdaging krijgt. Kort kunnen we hier noemen:

- een breed aanbod aan examenvakken (bijzondere vakken: informatica, wiskunde D, natuur, leven en technologie (NLT), maatschappijwetenschappen, Spaans, kunst drama, Kunst Beeldend, kunst algemeen, filosofie, natuurkunde+);
- competitie-elementen als deelname aan olympiades en debatten (nationaal en internationaal);
- stimulering van deelname aan het PUC of Science en PUC of Society;
- idem voor het Excellentieprogramma van de Radboud Universiteit;
- Cambridge voor iedereen op een gewoon en een versneld niveau ter keuze;
- Goethe Deutsch en Diplôme d'études en langue Française (DELFI) Frans naar keuze;
- stimulering van deelname aan het HPG;
- stimulering van ondernemerschap (onder andere deelname aan businessplancompetitie Nijenrode Universiteit);
- nieuw vak science in de onderbouw: met een opbouw naar een doorlopende leerlijn wetenschappelijk onderzoek.

Waarom is gekozen voor dit excellentieprofiel

De leerlingen die aan de toelatingsvoorwaarden van onze school voldoen vormen de intellectuele top van hun generatie. In principe bezitten zij de capaciteiten om een gymnasiumopleiding met succes te kunnen voltooien. De verschillen tussen leerlingen qua cognitieve capaciteiten zijn echter groot. Circa 15 à 25 procent van onze leerlingen kan als meer- of hoogbegaafd worden aangemerkt (waaronder ook versnelde en/of onderpresterende leerlingen). Onze school telt relatief veel hoogbegaafde leerlingen met een autisme spectrum stoornis (ASS) en (heel) jonge leerlingen. Wij zien het als onze opdracht sinds 1983 om de doelgroep van hoogintelligente en hoogbegaafde (zorg)leerlingen gerichte uitdaging en stimulering te bieden om enerzijds bij deze leerlingen eruit te halen wat erin zit en om anderzijds onderpresteren of zelfs schooluitval te voorkomen.

De pedagogische en/of onderwijskundige visie van de school met betrekking tot het excellentieprofiel

Het Stedelijk Gymnasium Nijmegen is een openbare school voor categoriaal, gymnasiaal onderwijs. Dat betekent dat wij ons richten op leerlingen met de talenten voor ons type onderwijs, ongeacht etnische, religieuze, sociale of culturele achtergronden. In onze visie moet onderwijs kansen bieden tot ontplooiing en uitdagen tot optimaal presteren voor alle leerlingen met voldoende ambitie en talent. Als categoriale school bedienen wij een relatief homogene populatie leerlingen, maar daarbinnen herkennen en erkennen wij de grote verschillen tussen leerlingen, in capaciteiten, ambities en achtergronden. Goed onderwijs dient in onze ogen aan te sluiten bij die verschillen en vorm gegeven te worden vanuit een bijna onbeperkt vertrouwen in de ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen. Vanuit deze onderwijskundige visie is ons excellentieprofiel vormgegeven op basis van de drie pijlers motivatie, creativiteit en intelligentie. Deze drie elementen komen uit het triadisch model van Joseph Renzulli, onderwijspsycholoog en specialist hoogbegaafdheid. Dit model is later aangepast door professor Mönks, die er drie omgevingsfactoren aan toevoegde, namelijk: familie, school en vrienden. Deze inzichten zijn ook vertaald in het motto van de school: Kennis, ontplooiing, vriendschap.

Relatie tussen de visie van de school en het excellentieprofiel

Onder het motto A 'Rising tide lifts all ships' biedt de school aan al haar leerlingen een zeer breed onderwijsaanbod van hoog niveau aan: veel extra vakken, zoals informatica, wiskunde D, filosofie, kunst drama en kunst beeldend, maatschappijwetenschappen, Spaans en NLT als volwaardige examenvakken. De leerlingen krijgen de mogelijkheid om meerdere profielen open te houden en mogen ongelimiteerd vakken kiezen. Daarnaast biedt de school de keuze uit gewone en versterkte talen voor Frans, Duits, Engels en natuurkunde+. We bieden aan alle leerlingen Cambridge Engels aan waarbinnen we een gewone stroom aanbieden en een Cambridge Plus-variant. Essentieel is in alle gevallen de mogelijkheid voor de leerling om zelf keuzes te maken. We bieden aan, we stimuleren, maar de leerling maakt zelf zijn keuze.

Doelgroep

Alle leerlingen die willen en kunnen hebben toegang tot ons brede aanbod van vakken en ontplooiingsmogelijkheden (zoals de debatclub, olympiades en dergelijke). Doordat we alle leerlingen testen bij de start in klas 1 hebben we de leerlingen die veel meer aankunnen goed in beeld, zodat we ze gerichte vormen van verbreding en begeleiding kunnen aanbieden. Naast het algemene ruime aanbod aan vakken kan deze groep deelnemen aan het verbredingsproject, college lopen aan de Radboud Universiteit Nijmegen, deelnemen aan het PUC of Science en Society, olympiades en aan het HPG.

Interne erkenning van het excellentieprofiel

De school zorgt voor (blijvend) draagvlak voor het excellentiebeleid door middel van studiemiddagen, trainingen en samenwerkingsvormen onder de docenten. In het aannamebeleid van nieuwe docenten en in het competentiemodel docenten Stedelijk Gymnasium Nijmegen is ruime aandacht voor de vereiste competenties. Via de medezeggenschapsraad (MR) en de oudervereniging, het jaarlaagouderoverleg, het jaarlaagleerlingsoverleg en de leerlingenraad worden ouders en leerlingen geïnformeerd en meegenomen in nieuwe ontwikkelingen.

Doelen

De school heeft korte- en langetermijndoelen van het excellentieprofiel geformuleerd.

De beoogde kortetermijndoelen van het excellentieprofiel

We geven een vervolg aan het proces van versterking van het excellentie en hoogbegaafdheidsbeleid in de school en onderscheiden daarbij de volgende doelen op korte termijn:

- organiseren studiemiddag hoogbegaafdheid uitmondend in een nieuw individueel scholingsprogramma voor docenten op het gebied van hoogbegaafdheid voor de komende drie jaar;
- het organiseren van een jaarlijkse ouderavond hoogbegaafdheid;
- verder ontwikkelen en uitbreiden HPG met onder andere nieuwe jaarlaag, waarbij belangrijk is te vermelden dat het HPG niet alleen openstaat voor hoogbegaafde leerlingen, maar ook voor hoog getalenteerde leerlingen en potentiële onderpresteerders;
- deelname aan HPG-examen door eerste cohort leerlingen in voorjaar 2018;
- integratie voormalige Intermezzoleerlingen in de reguliere klas 1 en doorontwikkeling van de pedagogisch-didactische aanpak in Intermezzo met ondersteuning van een LerarenOntwikkelfonds-subsidie (LOF).

De beoogde langetermijndoelen van het excellentieprofiel

In het kort gezegd: leerlingen vanuit hun verschillende begaafdheidsprofielen te laten excelleren. Vanuit die gedachte willen wij een breed en hoogwaardig programma van onderwijs en leerlingbegeleiding aanbieden dat in het teken staat van kennis, ontplooiing en vriendschap (deze drie woorden vormen tevens ons schoolmotto). Ons doel op lange termijn is om kansen te bieden tot ontplooiing en om uit te dagen tot optimaal presteren voor alle leerlingen met voldoende ambitie en talent. Als categoriale school bedienen wij een relatief homogene populatie leerlingen, maar daarbinnen willen wij optimaal inspelen op de grote verschillen tussen leerlingen, in capaciteiten, ambities en achtergronden. Wij streven ernaar ons onderwijs aan te laten sluiten bij die verschillen en vorm te geven vanuit een groot vertrouwen in de ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen. Concreet vertalen we dat in de volgende middellange termijndoelen:

- doorzetten van inhoudelijke ontwikkeling van HPG en Intermezzo;
- kwaliteitscultuur versterken (onder andere start waardenonderzoek AAIM);
- scholing medewerkers en ouders (zie boven);
- ontwikkeling laptoponderwijs in de bovenbouw met als doel differentiatiemogelijkheden te vergroten (niet alleen aan de onderkant) en daarmee de leerlingen extra te motiveren en activeren (onder het motto Going MAD).

Bevindingen jury over de helderheid en relevantie van het excellentieprofiel

De jury constateert dat de school een helder en relevant excellentieprofiel heeft.

Excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school is breed omschreven en heeft een aantal kenmerken zoals uitdagen, stimuleren, groot onderwijsaanbod, verbredingsmogelijkheden, keuzemogelijkheden, specialistische leerlingbegeleiding, veilig schoolklimaat en versterkt talenonderwijs. De essentie van het excellentieprofiel is 'streven naar optimale keuzes en uitdaging voor leerlingen die daar voor open staan' met de toevoeging dat het niet dwingend is.

Creativiteit, een van de drie pijlers

Creativiteit is een van de drie pijlers van het excellentieprofiel. In de omschrijving van het excellentieprofiel heeft volgens de jury de creativiteit minder aandacht gekregen. In de gesprekken met medewerkers en leerlingen komt de aandacht voor creativiteit spontaan naar voren. Medewerkers erkennen dat alleen met motivatie en intelligentie je de leerlingen niet voldoende bereikt. De medewerkers zien de creativiteit vooral terug bij de aanpak van de profielwerkstukken en bij het Honours Programma Gymnasia (HPG). In het gesprek met de leerlingen wordt creativiteit als eerste van de drie pijlers genoemd. Ze zien de creativiteit vooral terug bij de vakken drama en muziek. De schoolleiding ziet de creativiteit vooral terug in de ruimte die de leerlingen krijgen om keuzes te maken. Zo krijgen de leerlingen in de bovenbouw de mogelijkheid om hun eigen (nieuwe) bovenbouw ruimte zelfstandig aan te sturen. In de reguliere vakken komt de creativiteit terug in de aanpak bij het leren.

Profiel sluit aan bij de doelgroep

Een groot gedeelte van de leerlingen, meer dan de helft, neemt deel aan het excellentieprofiel. Met de keuzemogelijkheden biedt de school kansen aan leerlingen zich te ontplooiën in wat ze willen en kunnen. Leerlingen hebben de mogelijkheid om naast de reguliere lessen colleges te volgen op de universiteit. Door het brede pakket aan keuzemogelijkheden en verdieping zorgt de school dat onderpresteren van de goede leerlingen voorkomen wordt.

Doelen excellentieprofiel

De jury constateert dat de doelen meer als activiteiten geformuleerd zijn waardoor het mogelijk niet helder is wat de school concreet wil bereiken met het excellentieprofiel. In de gesprekken met de verschillende geledingen blijkt wel helder te zijn wat de school als doel wil bereiken met het excellentieprofiel. In het gesprek met de schoolleiding heeft de jury de aanbeveling gedaan om de doelen concreter te formuleren.

Aanpak

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

De wijze waarop de school het excellentieprofiel realiseert

In samenwerking met het Centrum voor Begaaafdheidsonderzoek (CBO) van de Radboud Universiteit Nijmegen worden al onze eersteklassers getest vlak voor de herfstvakantie. De resultaten worden besproken met het CBO, onze orthopedagoog, de mentor(en) van de leerling, leden van het verbredingsteam dat de organisatie van het verbredingsproject doet en de verantwoordelijke conrector. Het doel van het testen is inzicht te krijgen in de intelligentie (zogenaamde fluid intelligence, probleemoplossend vermogen), de intrinsieke motivatie (voor het niet-schoolse leren) en de houding ten opzicht van school (extrinsieke motivatie). In combinatie met opmerkingen van de basisschool, eventueel aanwezige eerdere testrapportages, informatie uit de privésfeer van de leerling en observaties uit de klas van de mentor wordt een beeld gevormd van het functioneren en de mogelijkheden van elke leerling en wordt bepaald wat er verder aan begeleiding nodig is. Dit kan betekenen deelname aan het verbredingsproject voor de zeer slimme en zeer gemotiveerde leerling (het manifeste talent), persoonlijk-ontwikkelplanbegeleiding (POP) voor de slimme maar niet-gemotiveerde leerling (het latente talent) of eventueel andere vormen van begeleiding zoals huiswerkbegeleiding, studievaardigheidstraining, sociale vaardigheidstraining of individuele begeleiding. Ook is er een aparte begeleiding van (zeer) jonge leerlingen (het betreft hier dan leerlingen die soms twee keer versneld zijn op de basisschool). Om deze doelgroep leerlingen nog meer op maat te kunnen bedienen, zijn we in schooljaar 2016/2017 gestart met het tussenjaar Intermezzo. In steekwoorden samengevat: POP-/toekomstgericht-ontwikkelplanbegeleiding (TOP)-verbredingsproject-HPG-Intermezzo-olympiades-debatclub-collegelopen- PUC of Science en PUC of Society (RU)- aanpassingen in het kader van de regeling regelluwe scholen.

Wetenschappelijke en/of praktijktheoretische inzichten waarop de aanpak steunt

Onze aanpak is, zoals eerder vermeld, gebaseerd op het triadische model van Renzulli. Dit model beschrijft dat hoog presterende leerlingen in de regel over drie persoonlijkheidskenmerken beschikken: hoge intellectuele vermogens, taakgerichtheid en creatief vermogen. In onze programma's (verbreding, POP) is dus systematische aandacht voor deze drie aspecten. Ter aanvulling op deze door Renzulli beschreven aanlegfactoren wordt in het meerfactorenmodel van professor Mönks het belang van een goede interactie met de sociale omgeving benadrukt. Het gaat hier met name om de wisselwerking met gezin, school en vrienden (peers/ontwikkelingsgelijken). Wij hanteren als uitgangspunt in onze aanpak dat alleen bij een goed samenspel van persoonskenmerken en sociale omgeving de in potentie aanwezige (hoog)begaafdheid van leerlingen zich zal kunnen ontwikkelen tot prestaties op hoog niveau. In aanvulling op dit basismodel maken wij verder gebruik van de wetenschappelijke inzichten van Sternberg (beschrijving succesvolle intelligentie), Gardner (theorie van de meervoudige intelligenties) en Gagné (differentiatie-model van begaafdheid en talent). De laatste jaren zijn wij ook intensief bezig geweest om de recente inzichten van Carol Dweck (growth mindset) praktisch te vertalen in onze onderwijsaanpak.

Bevindingen jury over de aanpak van het excellentieprofiel

De jury constateert dat de aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel weloverwogen is.

Verbreiden

Meer dan de helft van de leerlingen neemt deel aan de mogelijkheid om te verbreden. Dit jaar zijn er meer aanmeldingen, mede door de mogelijkheid om te verbreden. Het gevolg is dat de verbredingsmogelijkheden meer bij de docenten zijn ingebed zijn. Als de leerlingen een activiteit buiten de reguliere les om volgen, zijn de leerlingen uitstekend in staat om de hiaten bij te werken.

Docenten denken mee

De docenten zijn gewend aan het geven van ruimte aan leerlingen. De docenten gaan voor leerlinggerichtheid. Zij weten goed wat hun leerlingen nodig hebben en zij stimuleren verbreding en speciale programma's.

Colleges volgen bij de Radboud Universiteit

De leerlingen hebben naast de reguliere lessen mogelijkheden om zich te verbreden. Zo zijn er leerlingen die op de Radboud Universiteit colleges psychologie volgen en daardoor al helder hebben welke studie ze na de school gaan volgen. Ook op andere gebieden volgen leerlingen colleges aan de Radboud Universiteit.

Intermezzo

Intermezzo is een klas waar (meestal) leerlingen van groep 8 uit het primair onderwijs zitten met als doelstelling om weer goed in hun vel te komen. Deze leerlingen voelden zich niet gezien en hadden weinig uitdaging in het primair onderwijs. Bij de klas Intermezzo wordt ingezet op de persoonlijke ontwikkeling van de leerling. Het gaat om talent ontdekken bij de leerlingen en hen tot ontplooiing brengen. De leerlingen krijgen speciale vakken zoals oude talen en verhalen of leren creatief te werken met de computer. Een ouder verwoordt de ervaring met Intermezzo als volgt: "Bij Intermezzo wordt met je gepraat".

Hoge sociale veiligheid

Mentoren spelen een belangrijke rol in de aanpak. Leerlingen en ouders geven aan dat je als leerling wordt gezien. Binnen de school wordt pestgedrag direct opgepakt. De mentor geeft een gevoel van veiligheid. De sociale veiligheid is er hoog, zo vertelt een van de ouders dat een transgender binnen de school goed opgenomen wordt. Er is weinig uitval van leerlingen en er stromen weinig leerlingen af van de school. De school heeft de insteek om de leerlingen zoveel mogelijk te behouden voor de school.

Resultaten

De school bereikt de doelen van het excellentieprofiel en stelt haar resultaten op een valide en betrouwbare wijze vast.

Behaalde resultaten met betrekking tot de beoogde doelstellingen van het excellentieprofiel

Een hoog percentage leerlingen dat slaagt met het predicaat cum laude (in 2017: 18 procent) en/of in meerdere profielen examen doet (2017: 74 procent). Een hoog percentage leerlingen dat een 7,5 of hoger gemiddeld haalt en een uitnodiging ontvangt van de Socrates Society (in 2017: 32 procent). Een hoge schooltevredenheid bij leerlingen klas 6 die terugkijken op zes jaar gymnasium. In de terugkoppeling van de Radboud Universiteit Nijmegen, waar gemiddeld ongeveer 25 procent van onze leerlingen naar toe gaat, blijkt dat onze leerlingen goed presteren ten opzichte van het gemiddelde van de studenten afkomstig van diverse andere scholen. Ook hebben onze oud-leerlingen een hoger dan gemiddelde waardering voor de manier waarop hun schoolopleiding voorbereidt op het vervolgonderwijs (zie het meest recente rapport in de bijlage).

Wijze van vaststellen van de resultaten met betrekking tot de doelen van het excellentieprofiel

In ons leerlingvolgsysteem (SOM) worden alle gegevens van leerlingen (cijfers, verzuim) vermeld. Met vier jaarlijkse evaluatiemomenten (rapportvergaderingen) is sprake van een permanente monitoring van de onderwijsresultaten. Met ons systeem van vier jaarlijkse Q-weken en centraal georganiseerde toetsen garanderen we een constante kwaliteitsbewaking van ons onderwijs. In de vaksecties worden de resultaten van toetsen in de Q's met behulp van de applicatie Telraam consequent gezamenlijk geëvalueerd. Eén keer per jaar voert de schoolleiding een gesprek met alle vaksecties over de resultaten in het schriftelijk examen en CE.

Daarnaast zien we de resultaten terug in de terugkoppeling van de Radboud Universiteit Nijmegen, het CBO, de Vereniging Begaaftheidsprofielscholen (BPS) en in onze intensieve, contacten met Leonardobasisscholen (Het Talent en de Hazesprong in Nijmegen).

Op zoek naar een wetenschappelijke resultaatmeting heeft de UvA een uitgebreid onderzoek gedaan naar de effecten van ons verbredingsproject op de leerprestaties van leerlingen bij wiskunde en de talen. In dit onderzoek zijn significant positieve effecten van onze aanpak gemeten. Zie: Enriching excellent students: "Evidence from a gifted and talented program in secondary education (Booij en anderen, 2015).

Met dezelfde intentie worden ook de leereffecten van ons nieuwe programma Intermezzo onderzocht. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de onderzoeker Marjolein van Weerdenburg van de Radboud Universiteit. Een andere, zachtere vorm van resultaatmeting van Intermezzo vindt plaats op enkele klankbordavonden met ouders van deze doelgroep leerlingen.

Bevindingen jury over de resultaten van het excellentieprofiel

De jury constateert dat de resultaten op een valide en betrouwbare wijze vastgesteld worden. Of de doelen van het excellentieprofiel bereikt worden, is moeilijk vast te stellen door de jury. Met name omdat er zoveel verschillende activiteiten zijn in het kader van leerlinggerichte ruimte geven en omdat niet alle doelen concreet geformuleerd zijn.

Goede sfeer

De jury ziet dat de school een veilig klimaat heeft.

Er heerst rust in de school ondanks de grote bedrijvigheid. Er is ruimte voor de leerlingen om in de pauzes door de gehele school een plek te vinden om elkaar te ontmoeten. Leerlingen kennen elkaar, er heerst een positief klimaat in de school. Leerlingen vertellen enthousiast over wat er allemaal mogelijk is binnen de school. De leerlingen zijn blij met de bovenbouwruimte waar zij de mogelijkheid krijgen om zelf zaken te regelen. Waar de jury ook naar binnen liep, de sfeer voelde goed aan.

Stress

Stress of burn out is een mogelijk risico bij leerlingen waar veel van gevraagd wordt. Dit risico wordt door de schoolleiding erkend, er wordt door het brede aanbod en de keuzemogelijkheden veel uitdaging geboden aan de leerling, waarin ze hun weg moeten vinden en grenzen moeten leren stellen. Daarnaast verwachten de universiteiten al aan het eind van klas 5 een hoge score van deze groep leerlingen. Docenten herkennen de problematiek, merken dat de leerlingen een hoger cijfer willen halen in het voorexamenjaar. Dat levert stress op. Een van de docenten heeft dit probleem bespreekbaar gemaakt bij de universiteit. Leerlingen geven aan de prestatiedrang te herkennen. De leerlingen ervaren dat ze hulp kunnen vragen om stress te voorkomen.

Evaluatie, borging en duurzaamheid

Evaluatie

De school evalueert op basis van haar systeem voor kwaliteitszorg de aanpak en de resultaten van het excellentieprofiel.

Wijze van evalueren van de aanpak van het excellentieprofiel en de uitkomsten van deze evaluatie

In het schoolplan legt het Stedelijk Gymnasium Nijmegen, op basis van de visie en de missie van de school, de beleidsvoornemens telkens voor een periode van vier jaar vast. Een van de belangrijkste uitgangspunten, zowel bij het formuleren van zowel de visie en missie, als de meer specifieke beleidsvoornemens, is het streven naar kwaliteit. Kwaliteitszorg zien we als het zicht houden op en verbeteren van kwaliteit volgens het systematisch doorlopen van de cirkel van Plan Do Check Act (PDCA). Op het Stedelijk Gymnasium Nijmegen gebeurt dat in algemene zin in de beleidscyclus van schoolplan en schooljaarplannen. In meer specifieke zin gebeurt dat door het vormgeven en uitvoeren van kwaliteitsbeleid: op systematische wijze en continu nagaan of de school waarmaakt wat zij in plannen en beleidsvoornemens belooft. In dat kader participeert de school in tal van tevredenheidsonderzoeken en externe evaluatieprogramma's. Met andere categorale gymnasia worden onderlinge visitaties afgelegd.

Als lid van de Vereniging Begaafdheidprofielscholen nemen we ieder vier jaar deel aan een audit naar de kwaliteit van onze begeleiding van en ons onderwijs voor hoogbegaafden. De resultaten zijn zichtbaar in de diverse enquêtes op de website Scholen op de Kaart en in het bijgevoegde visitatierapport van de vereniging Begaafdheidsprofielscholen.

Wijze van evalueren van de resultaten van het excellentieprofiel en de uitkomsten van deze evaluatie
Door middel van periodieke enquêtes onder ouders en leerlingen. Constante visitaties en critical friends die meekijken, bijvoorbeeld door de SHZG en de BPS, tevredenheidsenquêtes van Kwaliteitsscholen, onze vierjarige beleidscyclus. De uitkomsten zijn zichtbaar in de diverse enquêtes en visitatierapporten die als bijlage in Scholen op de Kaart zijn opgenomen.

Borging

De school borgt op basis van haar systeem voor kwaliteitszorg de behaalde resultaten en de uitkomsten van de evaluatie van het excellentieprofiel.

Manier van borgen van de resultaten en de uitkomsten van de evaluatie

We passen consequent een vierjarige beleidscyclus toe op basis van een schoolplan. We formuleren met het gehele managementteam dit schoolplan na uitgebreide consultatie van alle medewerkers, ouders en leerlingen en met goedkeuring van de MR. Elk jaar maken we een hiervan afgeleid jaarplan en bespreken dit tussentijds enkele malen met het managementteam en de MR. Deze besprekingen worden indien nodig vertaald in tussentijdse aanpassingen.

Duurzaamheid

De school heeft een toekomstbestendig excellentieprofiel.

Waarborging duurzaamheid

De stevige basis, gefundeerd op langdurige ervaring en aanwezige expertise en geborgd door middel van een degelijk kwaliteitsbeleid, geeft voldoende vertrouwen voor de toekomst. In het kwaliteitsonderzoek van de Inspectie van het Onderwijs in het kader van het Onderwijsverslag van april 2014 staat over het laatste het volgende: "Op verschillende onderdelen kent het Stedelijk Gymnasium Nijmegen een sterk kwaliteitsbeleid. Opbrengsten worden zorgvuldig in kaart gebracht, geanalyseerd in samenwerking met de vaksecties en docententeams, opdat ook in de toekomst de resultaten zich goed blijven ontwikkelen. De verbeterplannen bevatten concrete afspraken om de kwaliteit van de opbrengsten en het onderwijs te verbeteren. [...] Met docenten worden regelmatig functioneringsgesprekken gevoerd. Deze maken onderdeel uit van een al tien jaar beproefde, volledige PDCA-cyclus waarbij een competentiemodel de basis biedt voor afspraken over concrete gedragsverbeteringen."

Het excellentieprofiel wordt onderhouden op studiemiddagen, in trainingen en andere samenwerkingsvormen van de docenten. Nieuwe docenten krijgen jaarlijks een op maat verzorgde training. Scholing vindt plaats zowel op school als in het kader van de Vereniging BPS. Op die manier verzekeren we ons van de borging en versterking van ons excellentieprofiel.

In alle aspecten van het schoolbeleid is zichtbaar dat we structureel aandacht hebben voor de ontwikkelingsbehoeften van heel slimme kinderen: het scholingsbeleid van medewerkers, het aannamebeleid, het wervingsbeleid voor nieuwe docenten, de gesprekscyclus, het overgangsbeleid, de leerlingbegeleiding, de aanwezigheid van een eigen orthopedagoog met een specialisatie op het gebied van hoogbegaafdheid.

Ook in de achter ons liggende jaren van helaas noodzakelijke bezuinigingen, hebben wij ons excellentieprogramma en aanbod van verbreding volledig overeind kunnen houden. In overleg met alle geledingen werd ook in relatief moeilijke tijden herbevestigd dat het hier de kern van de school betreft. Helaas hebben we wel moeten besluiten om een beperkte eigen bijdrage van ouders te vragen. We monitoren de financiële ontwikkelingen de komende jaren intensief om te bezien of we deze maatregelen op een zeker moment enigszins zouden kunnen terugdraaien.

Ons nieuwe tussenjaar Intermezzo kent een structuur en ontwikkeling die sterk gestuurd is door een tweetal implementatiesubsidies die we gekregen hebben van het LOF. De toekomstbestendigheid wordt op middellange termijn gegarandeerd door een exploitatiesubsidie van het samenwerkingsverband die ook voor de komende jaren is toegezegd. Met deze subsidie als aanvulling op de reguliere bekostiging is Intermezzo kostendekkend uit te voeren.

Bevindingen jury over de evaluatie, borging en duurzaamheid van het excellentieprofiel

De jury constateert dat de school de ingezette processen en de resultaten op een verantwoorde manier evalueert, de resultaten borgt en een toekomstbestendig excellentieprofiel heeft. Niettemin zou de jury het toejuichen als de school de doelen scherper verwoordt.

Evaluatie

Uitgaande van de lijn in het schoolplan, wordt het schooljaarplan geschreven in de lijn van het excellentieprofiel. Regelmatig worden de plannen met elkaar geëvalueerd. Leerlingen en ouders worden bevraagd via enquêtes en gesprekken. De school neemt deel aan de audits van de vereniging van Begaafdheidsprofielscholen en aan het Collegiaal waarderend onderzoek van Stichting het Zelfstandig Gymnasium (SHZG).

Risico en duurzaamheid

De school heeft eenmalig een dip gehad in de aanmelding, daarna trok de aanmelding weer aan. De school bereidt zich wel voor op een regionale krimp. Er wordt een daling verwacht voor de komende vier à vijf jaar. Op het dieptepunt kan het aantal leerlingen zakken tot rond de 1100 leerlingen. Voor een categoriaal gymnasium is dat aantal voldoende om een goede organisatie in stand te houden.

Ontwikkeling van het excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school heeft een concrete en aantoonbare ontwikkeling doorgemaakt.

Ontwikkeling sinds toekenning vorige predicaat

1. Wij zijn gestart met deelname aan het HPG zoals aangekondigd. Dat betekent concreet dat leerlingen in klas 4 de gelegenheid krijgen hun interesse en motivatie voor deelname aan het programma te uiten. Op basis van gesprekken met de HPG-coördinatoren wordt een selectie gemaakt en de uitverkoren leerlingen krijgen een begeleider toegewezen en kunnen starten met hun project(en). Wij zien het HPG als een voortzetting van de verbreding in de onderbouw zoals we die al heel lang hebben (1986). De kracht zit in de ruimte die leerlingen krijgen om hun eigen interesses te volgen, de beschrijving van de vaardigheden die centraal staan in het ontwikkelingsproces (rubrics) en de externe validatie die optreedt doordat een docent van een ander gymnasium beoordeelt of er voldoende ontwikkeling doorgemaakt is op de vereiste vaardigheden om het certificaat te kunnen verlenen.
2. Vorig schooljaar zijn we gestart met Intermezzo, een tussenjaar voor leerlingen die een maatje te groot zijn voor de basisschool maar nog niet klaar zijn voor de middelbare school. Het gaat om leerlingen met een vwo-potentie die vanwege onvoldoende juist aanbod, en daarmee bij hun potentieel achterblijvende ontwikkeling, op de basisschool op het gebied van metacognitieve en executieve vaardigheden, hun sociaal-emotionele ontwikkeling (jong zijn) en de hiaten in hun kennis (vooral van de drie kernvakken Engels, Nederlands en wiskunde) nog niet rijp zijn voor de middelbare school. Op basis van een geheel zelf ontwikkeld programma van 31 uur per week krijgen de leerlingen in twee kleine groepen (maximaal 18 leerlingen) een adaptief programma aangeboden waarin ze leren leren, leren zich te verhouden tot ontwikkelingsgelijken en tot leren in een schoolse context. Het is een pre-vwo-jaar waarin de kinderen voorbereid worden op een brugklas van hun eigen keuze. Het is een uniek aanbod in het Nederlandse onderwijs en het heeft al veel interesse gegenereerd bij zowel basis- als middelbare scholen als ook bij samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs.

De school heeft concrete en aantoonbare plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

Plannen voor verdere ontwikkeling

In een scholingsmiddag hoogbegaafdheid op 16 januari 2018 hebben we een start gemaakt met een opfris- en scholingsprogramma voor het hele team. We onderzoeken de komende jaren vormen van schaalvergroting van ons verbredingsprogramma, gekoppeld aan een inhoudelijke doorontwikkeling. Wat betreft de ontwikkeling van het HPG gaan we concreet nadenken over een bredere inzet, met de deelname van grotere aantallen leerlingen (eventueel ook zonder het label HPG). In het algemeen komt het neer op het zoeken naar meer maatwerk voor individuele leerlingen.

Vanuit de wens voor meer maatwerk maken we zoveel mogelijk gebruik van de regelluwe mogelijkheden als excellente school:

1. Leerlingen kunnen, als ze gezakt zijn, op de eigen school een aantal certificaten halen om het diploma te halen. Zij hoeven niet naar het volwassenonderwijs.
2. Leerlingen die voor de externe examens Cambridge Certificate of Proficiency in English, Goethe Deutsch C1 en DELF Frans B2 minimaal een 8 halen, mogen dit cijfer op het diploma en de cijferlijst opnemen en sluiten deze vakken eind klas 5 af.
3. We zijn met het ministerie in overleg of we een aantal 14-jarige leerlingen uit klas 3, volgend jaar aan het staatsexamen Russisch en Chinees deel kunnen laten nemen, waarna de certificaten ook op het diploma rechtsgeldigheid krijgen.

Bevindingen jury over de ontwikkeling van het excellentieprofiel

De jury ziet dat de school een concrete en aantoonbare ontwikkeling heeft door gemaakt.

Intermezzo

Intermezzo is een voorziening van het SamenwerkingsVerband (SWV). De school werkt voor het tweede jaar met een groep leerlingen uit het primair onderwijs. Het eerste jaar bestond de groep uit 32 leerlingen, 30 leerlingen zijn doorgestroomd naar Stedelijk Gymnasium Nijmegen. Dit jaar zijn er 2 groepen, in totaal 36 leerlingen, waarvan er 32 doorstromen naar de school. De groep wordt bediend door het personeel van de school. De leerlingen krijgen om overlap te voorkomen andere vakken aangeboden dan in leerjaar 1 van het gymnasium. De eerste groep leerlingen heeft een goede aansluiting met de reguliere klassen van de school.

Formatief toetsen

Bij de medewerkers werd als ontwikkeling het formatief toetsen genoemd. Een docent Engels is gaan werken met een klas zonder cijfers. Na voldoende uitleg bij de ouders gingen de ouders mee in deze ontwikkeling. De docent Engels merkte dat het formatieve toetsen vooral hielp bij de stress die sommige leerlingen hebben. Het is een ontwikkeling waar in de school ruimte voor is. Via de sectie Engels wordt dit idee in de organisatie gebracht. Vervolgens is een groep enthousiaste docenten vanuit de verschillende secties op een klas gezet. Met die klas is gestart om met alle vakken formatief te toetsen. Wel worden er schaduwcijfers gegeven om de ontwikkeling goed te volgen in relatie tot andere klassen. Een aantal docenten wordt geschoold in het formatief toetsen.

Externe gerichtheid en externe erkenning van het excellentieprofiel

De school is extern gericht en het excellentieprofiel van de school wordt extern erkend.

Externe gerichtheid van de school en externe erkenning van het excellentieprofiel

Deels vanuit onze status als BPS met een regionale expertisefunctie (onderdeel toetsingskader BPS) hebben we regelmatig collega-scholen uit het hele land op bezoek om kennis over de aanpak van hoogbegaafde leerlingen te delen. In dat kader ontvangen we ook jaarlijks Duitse ECHA-studenten voor een bezoek en bieden we lezingen/presentaties op andere scholen aan.

We zijn lid van het netwerk Xllente dat wordt gevormd door het CBO en vijf andere scholen en we werken samen met enkele andere samenwerkingsverbanden (Hilversum, Amsterdam) en scholen om anderen op weg helpen met het Intermezzo-model.

Verder leveren we een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van het ECHA International Programme met het CBO en de Radboud Universiteit.

Bevindingen jury over de externe gerichtheid van de school en externe erkenning van het excellentieprofiel

De jury ziet dat het excellentieprofiel van de school extern wordt erkend en dat de school samenwerkt met externe partners.

Heldere visie op het onderwijs

Regelmatig wordt de school bezocht door andere scholen. De school kan het excellentieprofiel helder verwoorden naar andere betrokkenen.

Erkenning

De school is actief betrokken bij verschillende netwerken en samenwerkingsverbanden. Regelmatig zijn er audits waardoor de school scherp blijft op het excellentieprofiel. Het vervolgonderwijs erkent dat de manier van werken op het Stedelijk Gymnasium Nijmegen zorgt voor goede studenten.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

